

SINIF İÇİ TEMEL TEPKİ ÖĞRETİMİNİN OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN İFADE EDİCİ DİL BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE EFFECT OF CLASSROOM PİVOTAL RESPONSE TEACHİNG ON EXPRESSİVE LANGUAGE SKILLS OF CHİLDREN WITH AUTİSM SPECTRUM DİSORDER

Bu araştırma ile; sınıf-içi temel tepki öğretiminin otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ifade edici dil becerileri üzerindeki etkililiği belirlemek istenmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni; katılımcıların 4N1K "Ne, Neden, Ne Zaman, Nerede ve Kim" sorularına verdikleri doğru cevaplardır. Araştırmanın bağımsız değişkeni ise sınıf-içi temel tepki öğretimidir. Araştırmada tek denekli araştırma modellerinden katılımcılar arası yoklama evreli çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya otizm spektrum bozukluğu tanısı almış, 3-6 yaş arası üç erkek çocuk katılmıştır ve araştırma İstanbul ili Kadıköy İlçesindeki Us Aile, Çocuk, Yetişkin, Eğitim ve Psikolojik Danışmanlık Merkezinde yürütülmüştür. Çocuklara sınıf-içi temel tepki öğretimi kullanılarak "ne, neden, ne zaman, nerede ve kim" sorularının cevaplarının öğretilmesinde öğretime başlamadan önce başlama düzeyi oturumları alınmış, öğretimle birlikte öğretim oturumları alınmış, öğretimin sona ermesinden sonra izleme oturumları ve genelleme oturumu düzenlenmiştir. Araştırma bulguları görsel analiz yoluyla değerlendirilmiş ve bulgulara göre sınıf-içi temel tepki öğretiminin otizm spektrum bozukluğu olan çocukların "ne, neden, ne zaman, nerede ve kim" sorularına verdikleri doğru cevaplar üzerine etkili olduğu, uygulama sonrasında yapılan izleme ve genelleme oturumlarında ise çocukların edindikleri becerileri korudukları ve bu becerileri farklı ortam ve kişilere genelledebildikleri görülmüştür. Ayrıca katılımcıların ebeveynlerinin sosyal geçerlilik sorularına verdikleri cevapların incelenmesi sonucunda araştırmanın amaçlarının, yönteminin ve sonuçlarının sosyal geçerliliğinin olduğu görülmüştür.

In this study, the effect of the classroom pivotal responsive teaching on the expressive language skills of children with autism spectrum disorder was examined. The dependent variable of the research was the correct answers given by the children Wh questions (What, Why, When, Where and Who). The independent variable of there search was classroom pivotal response teaching. The multiple probe design with probe conditions across subjects method, which was one of the single-subject research methods, was used. Three male children with autism spectrum disorder aged between 3-6 years were included in the study. It was carried out at Us Family, Child, Adult Education and Psychological Counseling Center in Kadıköy, İstanbul. The starting-level sessions were performed before starting to teach Wh questions by using the classroom pivotal response teaching. The follow-up and generalization sessions were held after the teaching sessions. Research findings were analyzed by visual analysis. According to these findings, it was found out that the classroom pivotal response teaching was effective on the correct answers to questions of "What, Why, When, Where and Who" which was given by the children with autism spectrum disorder. In the monitoring and generalization sessions after the implementation, it was seen that the children remained to use the acquired skills and generalized these skills to different environments and people. Finally, as a result of examining the answers of the participants' parents to the questions of social validity, it was found that the objectives, method and results of the study has social validity.